

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9Csp/6/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124200446
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8124200446.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: UBC 2020, k.s., so sídlom Zelinárska 6, 821 08 Bratislava, IČO: 53 151 135 právne zastúpený: advokátska kancelária VIVID LEGAL, s.r.o., so sídlom Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 36 807 915 proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, XXX XX B. o zaplatenie 1318,44 Eur s prísl. - a o zaplatenie zmluvnej pokuty, takto

rozhodol:

I. Konanie zastavuje v časti o zaplatenie

Ř istiny 220,80 €,

Ř úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy

- 04,80 € od 16.01.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.02.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.03.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.04.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.05.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.06.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.07.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.08.2022 do zaplatenia,
- 04,80 € od 16.09.2022 do zaplatenia.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi istinu 1034,80 € a poistné 14,40 € a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

IV. Určuje, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 07.10.2020, uvedená v článku IX.

bod 1. v znení - Ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto zmluvy, veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12 % p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.

a v bode 4 v znení - V prípade omeškania dlžníka s úhradou zosplatnených záväzkov má veriteľ právo požadovať zaplatenie úrokov z omeškania vo výške určenej spôsobom podľa článku IX. bod 1. zmluvy a právo požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12 % ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania. Bod 2. tohto článku sa použije rovnako.

je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

V. Žalovanej nárok na ňu náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 17.01.2024 žiadal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu istinu vo výške 1318,44 €, istinu vo výške 235,20 €, sumu zmluvných úrokov vo výške 658,24 €, sumu zmluvnej pokuty vo výške 229,37 €, zákonný úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy vo výške 1089,05 € od 01.10.2022 do zaplataenia, zákonný úrok z omeškania vo výške 5% ročne z jednotlivých omeškaných splátok úveru od 16.08.2021 až do 16.09.2022, zákonný úrok z omeškania z jednotlivých splátok poisťného od 16.08.2021 do 16.09.2022.

1.1. Žalobu vo veci samej žalobca odôvodnil tým, že žalobca je správca konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti C. D.. Konkurz bol vyhlásený uznesením zverejneným v Obchodnom vestníku SR číslo 187/2022 zo dňa 29.09.2022. Okresný súd Bratislava I. dňa 22.09.2022 pod číslom 31K 25/2022 rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti C. D. v konkurze. Žalobca poukázal na skutočnosť, že uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 29.09.2022, účinok zosplatnenia úveru nastal dňom 30.09.2022 ex lege.

2. O čiastočnom zastavení konania rozhodol súd postupom podľa § 145 ods.2 C.s.p. (Ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.).

3. Žalovaná sa k žalobe písomne nevyjadrila a pojednávania sa nezúčastnila, čo však nič nemení na povinnosti súdu ex offa skúmať oprávnenosť žalobou uplatnených nárokov.

4. Súd vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich súdny spis, pričom zistil nasledujúce:

4.1. Z Obchodného vestníka č. 187/2022 vydaného 29.09.2022 vyplýva, že Okresný súd Bratislava 1. v právnej veci konkurzného konania voči dlžníkovi C., D., so sídlom E. X/X, XXX XX F. – A. G. H. uznesením sp. zn. 31K/25/2022 vyhlásil konkurz. V Obchodnom vestníku č. 85/2023 s dátumom vydania 04.05.2023 Okresný súd Bratislava 1. zverejnil uznesenie, ktorým za správca konkurznej podstaty úpadcu C., D. stanovil UBC 2020, k.s., so sídlom kancelárie I. X, XXX XX F.. 4.2. Dňa 07.10.2020 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere (č.l. 7 – 11). Na základe tejto zmluvy bol veriteľom spotrebiteľovi poskytnutý úver vo výške 1500 Eur, ktorý mal byť vrátený v 60 mesačných splátkach s výškou pravidelnej splátky 40,82 Eur. Prvá splátka bola splatná dňa 15.11.2020 a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru bol 15.10.2025. Úroková sadzba bola 21,28% ročne a ročná percentuálna miera nákladov - 23,21%. Priemerná RPMN bola 15,64% a odplata podľa OZ - 21,28%. Súčasťou tejto zmluvy bol aj splátkový kalendár, z ktorého vyplýva splatnosť každej splátky a jej rozčlenenie na istinu a úroky. Medzi žalobcom ako poisťníkom a žalovaným ako klientom bola uzatvorená aj „Zmluva o zabezpečení poistenia schopnosti splácať úver“ (č.l. 16 – 20) a to rovnako dňa 07.10.2020. V dôsledku uzatvorenia tejto zmluvy došlo k aktualizácii splátkového kalendára tak, že mesačná splátka mala výšku 45,62 Eur, pretože mesačné poisťné predstavovalo 4,80 Eur.

Vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na veriteľa sa v zmysle § 46 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávka veriteľa napriek tomu, že sa mala plniť v splátkach stala splatnou vcelku.

4.3. Súčasťou spotrebiteľskej zmluvy boli aj zmluvné podmienky uvedené v článku IX. s názvom „Upozornenie na následky nesplácania“ (č.l. 9) a to ods. 1 v znení - ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto zmluvy, veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplataeniu zmluvnej pokuty vo výške 12% ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania a ods. 4 - v prípade omeškania dlžníka s úhradou zosplatnených záväzkov má veriteľ právo požadovať zaplataenie úrokov z omeškania vo výške určenej podľa čl. IX bod 1. zmluvy a právo požadovať zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 12%ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.

4.4. Žalobca v rámci procesného útoku predložil súdu listinu s názvom platobná disciplína k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 973728331 vytvorenú dňa 08.01.2024 (č.l. 21 - 22), z ktorej vyplýva, že na poskytnutý úver žalovaný zaplatil sumu celkom 518 Eur, ktorá bola žalobcom započítaná v rozsahu 172,76 Eur na istinu, 277,14 Eur na zmluvný úrok, 52,80 Eur na náklady na poistenie, 9,30 Eur na zmenu splátkového kalendára a 6 Eur na úhradu upomienok.

4.5. V rámci ex offio skúmania, či pred uzavretím zmluvy bola z pozície veriteľa ako poskytovateľa úveru splnená povinnosť odbornej starostlivosti skúmania bonity žalovanej, vyžiadal si súd všetky listiny a doklady na základe, ktorej sa bonita žalovaného skúmala.

Žalobca predložil súdu „Správu z registra insolvenčii“, kde žalovaná nemá záznam, „Správu z registra úverov s.r.o.“, podľa ktorej žalovaná aktuálne nesplácala žiaden úver, „Žiadosť o poskytnutie spotrebiteľského úveru“, z ktorého vyplýva, že žalovaná je vydatá a má dve vyživované deti, čo znamená, že počet členov domácnosti boli 4 osoby (životné minimum 560,86 € + 19,26 € podľa § 2 ods.5 Opatrenia NBS č. 10/2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, čo spolu predstavuje 580,12 €). V rámci tejto žiadosti bol uvedený priemerný čistý príjem žalovanej 609,58 Eur a minimálne výdavky 410,99 Eur. Žalobca tak dospel k záveru, že voľné zdroje žalovanej predstavujú 198,59 Eur. Žalobca ďalej súdu predložil výplatné pásky žalovanej, z ktorých skutočne vyplýva suma priemerného čistého príjmu cca 609 Eur a rovnako aj výpis z účtu za august 2020. Z tohto výpisu z účtu vyplýva, že stav na začiatku mesiaca bol – mínus (-) 1,58 Eur a stav na konci mesiaca bol mínus (-) 2,10 Eur. Rovnako z neho vyplýva, že mzda žalovanej bola vyplatená dňa 07.08.2020 a už dňa 12.08.2020 bola takmer v celom rozsahu vyčerpaná. Rovnako je z tohto výpisu zrejmé, že dňa 14.08.2020 boli vyplatené rodinné prídavky v sume 49,90 Eur a celá táto suma bola hneď 21.8.2020 vyčerpaná. Žalobca tiež súdu predložil výpis z „Registra crif bank a crif nebank“, z ktorého vyplýva, že žalovaná nesplácala v tom čase žiaden úver a rovnako súdu predložil aj pracovnú zmluvu žalovanej.

5. Pri svojom rozhodovaní súd vychádzal z nasledujúcich zákonných ustanovení, prihliadajúc na nasledujúcu judikatúru:

Podľa § 46 ods.1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii - Nesplatené pohľadávky a záväzky úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu a ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, sa od vyhlásenia konkurzu až do zrušenia konkurzu považujú za splatné, ak tento zákon neustanovuje inak; to platí rovnako pre podmienené pohľadávky, ktoré sa v konkurze uplatňujú prihláškou. Pohľadávky úpadcu spojené so záväzkom podriadenosti podľa osobitného predpisu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu a ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, sa na účely konkurzu považujú za splatné až odo dňa ukončenia prevádzkovania úpadcovho podniku správcom po vyhlásení konkurzu.

Podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch

§ 1 ods.2 - Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa; tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu. Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu, niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

§ 2 písm.d) - Na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Podľa § 7 ods.1 zákona č. 129/2010 Z.z. - Veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 7 ods.16 zákona č. 129/2010 Z.z. - Veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretné a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a

b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

Podľa § 7 ods.17 zákona č. 129/2010 Z.z. - Vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5, b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Podľa § 7 ods.20 zákona č. 129/2010 Z.z. - Na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

a) čistý príjem spotrebiteľa,

b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť,

c) výška splátky spotrebiteľského úveru a

d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

Podľa § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. - Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

6. Bezúročnosť úveru. Cieľom § 7 ako aj § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. je, že veriteľ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať (napr. predpokladaný príjem z prejednávaneho dedičského konania, predaja nehnuteľnosti, poisťného plnenia a pod.).

Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru.

Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúca. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod.

Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať.

Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver.

Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii.

Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť.

Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (tj. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť

alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

Podľa NSS ČR sp. zn. 1 As XX/XXXX - J. kasačného soudu je třeba uvedené závěry krajského soudu chápat ve vzájemné souvislosti tak, že součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech. Samotné ničím nedoložené prohlášení spotřebitele nemůže vést k řádnému prověření jeho schopnosti splácet úvěr, neboť se dle slov krajského soudu jedná o situace, kdy by osoba jednající s odbornou péčí měla a mohla mít pochybnosti o pravdivosti tvrzených skutečností. Smyslem zakotvení povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů posuzovat úvěruschopnost spotřebitele (§ 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru) je především ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a dále řešení problému rostoucího zadluženosti domácností (viz důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru). Povinnost věřitele posoudit před uzavřením smlouvy bonitu spotřebitele představuje pro spotřebitele i určitou záruku, že věřitel bude při poskytování úvěru postupovat tak, aby jej do určité míry chránil před neschopností splácet. Primárním chráněným zájmem je zde ochrana spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho insolvenční se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace (viz Wachtlová, L., Slanina, J.: Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 99).

Podľa NS ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018 - Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samotného před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve. Proto zákon, konkrétně zákon o spotřebitelském úvěru (jeho § 9 odst. 1) stanoví, že věřitel je povinen při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele postupovat s odbornou péčí. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků.

Podľa rozsudku KS v Prešove sp. zn. 20Co/72/2017 - V súvislosti so zisťovaním bonity spotrebiteľa odvolací súd poukazuje na doplňujúci návrh, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 129/2010 Z.z., v ktorom sa okrem iného uvádza: „Zámer finančného sprostredkovateľa je často presvedčiť nebonitného klienta, ktorý má problémy s kontrolou vlastných finančných tokov a hospodárením, aby pristúpil na úver, u ktorého je v mnohých prípadoch zjavné, že ho spotrebiteľ nebude vedieť splácať. Finančný sprostredkovateľ je motivovaný zanedbať povinnosť skúmania spotrebiteľovej schopnosti splácať úver vidinou peňažnej prémie za sprostredkovanie a subjekt poskytujúci úver si je vedomý, že v prípade neschopnosti splácať majetok môže siahnuť za pomoci štátneho donútenia na majetkové hodnoty dlužníka, napríklad obydlie. Prípadný argument zo strany veriteľa, že exekúcia majetku u nebonitných klientom je prirodzeným následkom nedodržania povinnosti splácať úver neobstojí. Je tak z dôvodu, že v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať spotrebiteľovu schopnosť splácať úver veriteľom z dôvodu vidiny majetkových hodnôt spotrebiteľa vstupuje veriteľ do zmluvného vzťahu v zlej viere (male fide), keďže si je dopredu vedomý toho, že spotrebiteľ pri svojej úrovni bonity s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť splácať úver. Veriteľ si je teda vedomý faktu, že hlavnou časťou zmluvného plnenia, ktorú od spotrebiteľa obdrží nebudú splátky úveru, ale poplatky za omeškanie platieb a uspokojenie z majetkových hodnôt spotrebiteľa v dôsledku spotrebiteľovej platobnej neschopnosti. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať.“

Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn. C – 679/18: Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodíť dôsledky, ktoré z porušenia tejto

povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

Podľa rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn. C – 449/13: Z toho vyplýva, že veriteľ musí po prvé v každom prípade a vzhľadom na osobitné skutočnosti prípadu posúdiť, či sú uvedené informácie primerané a dostatočné na ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa. V tejto súvislosti sa môže dostatočný charakter uvedených informácií líšiť vzhľadom na okolnosti uzatvorenia zmluvy o úvere, osobnú situáciu spotrebiteľa a výšku úveru. Toto ohodnotenie sa môže uskutočniť prostredníctvom dokumentov preukazujúcich finančnú situáciu spotrebiteľa, ale nemožno vylúčiť, že veriteľ zohľadní aj staršie informácie o finančnej situácii záujemcu na úver, ktorými môže disponovať. Obyčajné nepodložené vyhlásenia spotrebiteľa však nemôžu byť samy osebe dostatočné, ak k nim nie sú pripojené dôkazy.

7. Na základe vykonaného dokazovania tak súd dospel k nasledujúcim skutkovým záverom. Súd ma predovšetkým za dané to, že zo strany žalobcu napriek zhromaždeniu určitej sumy údajov o majetkovej situácii žalovanej nedošlo k splneniu povinnosti odbornej starostlivosti. Naopak, hrubým spôsobom táto bola porušená, keďže zhromaždené údaje mali byť iba sofistikovane hodnotené spôsobom odôvodňujúcim poskytnutie úveru žalovanej ako osobe bonitnej, hoci z týchto údajov a najmä z predloženého výpisu z účtu vyplýva, že tu neexistovala skutočnosť, ktorá by mohla u žalobcu vyvolať dôveru v to, že je vysoko pravdepodobné, že žalovaná úver bude včas a riadne splácať. Tento záver plynie predovšetkým z toho, že z výpisu z účtu vyplýva, že mesačné hospodárenie žalovanej začínalo v mínuse a skončilo ešte v mínuse väčšom. Táto skutočnosť bez ďalšieho musela pri splnení povinnosti skúmať bonitu s odbornou starostlivosťou viesť žalobcu k tomu, že zo strany žalovanej splácanie úveru nie je vysoko pravdepodobné a teda jej úver vôbec poskytnutý nemal byť. Tento záver teda vedie k tomu, že poskytnutý úver bol bezúročný a bez poplatkov a jediným poplatkom, ktorý bol žalovaný povinný platiť boli náklady za poistenie.

8. Súd teda celú žalovaným zaplatenú sumu s výnimkou poistného započítal na zaplatenie istiny čo spôsobuje, že istina bola zaplatená v rozsahu 465,20 Eur a zvyšná suma do zaplatenej sumy 518 Eur predstavuje zaplatené poistné vo výške 52,80 Eur. Dlžná istina tak predstavuje 1034,80 Eur a dlžné poistné predstavuje 14,40 Eur.

9. Súd považuje za potrebné zvýrazniť, že k predčasnému zosplatneniu úveru nedošlo z dôvodu na strane žalovanej postupom podľa § 53 ods.9 OZ v spojení s § 565 OZ (a pre porušenie odbornej starostlivosti ani dôjsť nemohlo) ale z dôvodu na strane žalobcu – dodávateľa, ktorý sa dostal do úpadku s následkom vyhlásenia konkurzu. Z uvedeného dôvodu považuje súd za obzvlášť dôležité pomerovať jednotlivé žalobou uplatnené nároky z hľadiska dobrých mravov. Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je častokrát zabezpečované aj právnymi normami, tak aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými právnymi a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

10. Podľa § 53 ods.1 OZ - Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods.4 písm.k) OZ - Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods.5 OZ - Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 544 OZ - Ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 3a NV SR č. 87/1995 Z.z.

(1) Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru.

(2) Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov.

(3) Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.

Podľa § 298 ods.1 C.s.p. - Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 298 ods.2 C.s.p. - Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

10.1. V čase uzavretia úverovej zmluvy bola výška úrokov z omeškania 5,00% ročne. Zmluvná pokuta 12% ročne spolu s úrokmi z omeškania 5% ročne (spolu 17% ročne) prevyšuje najvyššiu sankciu, ktorá bola 15% ročne a preto zmluvná pokuta je neprimeraná a ako taká je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Na tom nič nemení, že ju žalobca požadoval v sadzbe 10% ročne, keďže súd posudzuje zmluvnú podmienku a nie jej výkon.

10.2. Uvedená neprijateľnosť je konštatovaná napr. aj v právoplatnom rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 24Csp/18/2023, ktorý sa odvoláva na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 5Csp/99/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9COCsp/23/2020 zo dňa 29.4.2021, ktorý totožnú zmluvnú podmienku týkajúcu sa zmluvnej pokuty vyhlásil za neprijateľnú.

10.3. Čl. IX. Bod 4 súd vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku ako celok, keďže časť týkajúca sa úroku z omeškania nebola oddeliteľná.

11. Zaplatená bola suma – 518 €, pričom žalobca započítal na istinu – 172,76 €, úroky – 277,14 €, poistné – 52,80 €, zmenu spl. kal. – 09,30 €, iné – 06,00 €. Vzhľadom na vyššie uvedené súd na istinu započítal sumu 172,76 € + 277,14 € + 09,30 € + 6 €, spolu 465,20 €. Pri úvere 1500 € tak dlžná istina predstavuje 1034,80 €. Na poistné bola zaplatená suma 52,08 € a dlžné poistné predstavuje 14,40 €, keďže poistné bolo platne dojednané a neboli zaplatené 3 splátky x 4,80 €.

11.1. Podľa § 3 ods.1 OZ - Výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Zmyslom tohoto ustanovenia je zamedziť výkonu práva, ktorý síce zodpovedá zákonu, avšak odporuje dobrým mravom, ktoré možno definovať ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdon 69/96).

Súdna prax zaujala názor, že, postup súdu podľa § 3 ods. 1 OZ má miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, kedy hlavná alebo aspoň prevažujúca motivácia je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva), prípadne kedy je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa ako vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok.

Výkon práva je v rozpore s dobrými mravmi, keď je takýto výkon v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich správania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti. Dobré mravy netvoria spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a pod. Dobré mravy sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

11.2. Požiadavka na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania v zásade neodporuje dobrým mravom. Vždy ale treba brať na zreteľ špecifické okolnosti prípadu. Tieto v prejednávanej veci vidí súd v tom, že zosplatenie úveru bolo výsledkom aplikácie zákona, ktorý sa aktivoval nesprávnym poskytovaním

úverov so strany žalobcu a s tým súvisiacim neskorším úpadkom, a jednak v poskytnutí úveru zjavne nebonitnej osobe.

11.3. Pokiaľ ide o žalobou požadované úroky z omeškania z istiny splátok splatných v čase od 16.08.2021 do 16.09.2022 (pred zákonným zosplatnením) tieto súd nepriznal z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, keďže nepovažuje za spravodlivé poskytovať ochranu veriteľovi, ktorý hazardoval so svojimi finančnými prostriedkami, keď ich vedúc vidinou zisku poskytol nebonitnému dlžníkovi.

11.4. V prípade úrokov z omeškania po zákonom predčasnom zosplatnení súd požiadavke žalobcu tiež nevyhovel, keďže túto považuje za rozpornú s dobrými mravmi, keďže finančné zaťaženie spotrebiteľa pri splácaní úveru v splátkach a pri jednorazovom splatení je podstatne rozdielne a zákonné zosplatnenie bolo zavinené žalobcom. V neprospech žalobcu bola aj jeho nezákonná požiadavka na zaplatenie poistného pôvodne v sume 235,20 € a snaha úročiť nielen dlžnú istinu ale aj úroky, čo je porušením zákazu anatocizmu.

12. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

12.1. Žalovaný v konaní prevažne úspešný (žalobca pôvodne požadoval zaplatenie sumy nie menej ako 2441,25 € a priznaná mu bola suma 1048,94) náhradu trov konania nepožadoval, žiadne trovy konania mu ani nevznikli a preto mu súd nárok na ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.